

Reflexe a intence

Rozvážíme-li s náležitou pečlivostí (a to zároveň znamená pokud možno bez předsudků) různé stránky fenoménu „reflexe“, musíme dříve nebo později nahlédnout, že reflexe je možná jen díky tomu, že alespoň některé její intence (tedy opět: akty intence) jsou zaměřeny k něčemu „nejsoucím“, tedy k něčemu, o čem nemůžeme důvodně prohlásit, že to „jest“, že to je „jsoucí“, „jsoucno“. To jistě ani v minulosti v nějaké podobě neuniklo pozornosti hlubších myslitelů, ale nebylo to nikdy dost daleko a s dostatečnou důkladností domyšleno, nýbrž bylo to odstrčeno jakoby stranou a zahrnuto do všeobecného „odpadkového pytle“ toho, čeho se nelze zmocnit, co vždy uniká a zůstává čímsi neurčeným a neurčitým, přinejmenším pak něčím jen subjektivním. To ostatně souvisí s tím, že každá reflexe je bytostně spjata s tázáním, tedy s otázkou, s položením (někdy dokonce formulováním) otázky. Samo tázání má smysl jen za předpokladu, že se usilujeme dobrat něčeho, co nemáme, takže přinejmenším „pro nás“ je to, co „nemáme“ a k čemu se hodláme nějak dostat, něčím nejsoucím (nepleťme si to s tím, že docela stejně rovněž platí, že každá otázka je nějak zaměřena ke jsoucímu, tj. k něčemu, co „jest“, tedy přinejmenším zase „pro nás“ – rozhodující ovšem je, že toto zaměření ke „jsoucím“ nebo nám nějak „danému“ je čímsi vedlejším, pomocným, instrumentálním, zatímco rozhodující je naše zaměřenost na to, co nám „dáno“ není, tedy co – přinejmenším „pro nás“ – „není“, co je „nejsoucí“, ale nač jsme přednostně zaměřeni). Totéž platí pro reflexi: reflexe usiluje o zaměřenost a pak dosažení toho, co původně „nemá“, ale chce se k tomu dostat, chce to nějak uchopit a pochopit. Jestliže toto všechno vezmeme vážně, pak nám snad už nebude dělat potíže myšlenka, že se reflexe může vztáhnout některou ze svých aktivních a aktuálních intencí (intencionálních aktů) i k něčemu, co do oblasti „jsoucím“ nikdy vtaženo být ani nemůže. Když si tuto eventualitu připustíme, našli jsme ten nejvýznamnější moment skutečné (pravé) reflexe, který má obrovský význam nejen sám o sobě, ale také – a dokonce zejména – tím, že jsme jej rozpoznali a že jej dokážeme dalšími a dalším reflexemi (a ovšem i systemtickými úvahami) učinit závažným problémem a tím tématem svého dalšího zkoumání.

(Písek, 080909-1.)